

Letnie rekolekcje. Gródek n/Dunajcem 2006'

Nauczanie: O. Piotr Koloch

Spisane z notatek. Notatki nie autoryzowane przez nauczającego.
Notatki sporządzili: Tomasz Janik & Mariusz Trębicki

Katecheza 1: Słowo Boże w obrazach

Jesteśmy w drodze z Jerozolimy do Emaus. Idący z nami Jezus chce nam objawić Swoje słowo. Naturą słowa jest trudność w jego uchwyceniu. Ono jest niewidoczne, jest ulotne. Było piękne kazanie, wzruszyłem się. No dobrze ale, o czym było? Nie pamiętam.

Łatwiej jest operować obrazem. Dlatego Bóg w Słowie Bożym często posługuje się obrazami. One łatwo zapadają nam w pamięci. Pozostają w naszej wyobraźni. Biblia jest jak „album fotograficzny” gdzie Bóg wkleja swoje zdjęcia.

W jakich obrazach przedstawiane jest Słowo Boże?

Obraz 1: Ps 119,105

Słowo Boże jest LAMPĄ dla naszych stóp.

Słowo nie jest reflektorem, który świeci daleko i pokazuje to co jest daleko przed nami. Lampę nosi się koło siebie. Oświetla ona najbliższe otoczenie. Można powiedzieć jeden krok. Aby zobaczyć, co będzie dalej musimy wykonać kolejny krok na drodze. Kroczyliśmy drogą wiary.

Piotr ze sceny chodzenia po wodzie: stawia krok po kroku na słowo Jezusa i idzie w Jego kierunku. Krok po kroku.

Ewangelia Jana (rozdział 1): Jan Chrzciciel jest Lampą. Każdy z nas jest lampą dla innych. Mogę być lampą płonąca lub zgaszona.

Obraz 2: Ef. 6,17

Słowo Boże jest jak MIECZ.

Miecz jest ofensywnym narzędziem walki. Używając miecza tniemy, przecinamy. W czasach rzymskich miecze były obustronne. Każde uderzenie oznaczało cięcie.

Walczę słowem w trudnościach i pokusach, jakie spotykam na drodze.

Słowo penetruje i przesywa. Odślania. Demaskuje to, co ukryte.

Obraz 3: Jr. 23,29

Słowo Boże jest jak MŁOT kruszący skały.

Moc ukryta w skale zostaje skruszona przez młot. O jakiej skale mówi Słowo? O skale naszego serca. Słowo przemienia nasze serce z kamienia w serce z ciała (proroctwo z Ezechiela). Słowo w sensie pasywnym przybija mnie do Jezusa. Słowo w sensie aktywnym pozwala mi przybić innych do Jezusa.

Obraz 4: Jr 15,16 (Mt 4,4)

Słowo Boże jest jak CHLEB.

Chleb jest po to aby go jeść a nie patrzeć na niego. Jak często karmie się Słowem Bożym.? Słowo Boże się przeżuwa. Trzeba dać czas sobie na przeżuwanie.

Amosa 8,11 – głód słowa. Słowo Boga płynie w moich myślach, płynie w moim krwioobiegu.

Obraz 5: Iz 55,10-11

Słowo Boże jest DESZCZEM, ULEWĄ.

Życie może być pustynią lub pięknym ogrodem.

Dwa obrazy przed naszymi oczami:

- Sahara
- Ogród

Ps. 42 – łania pragnie wody. Nasza spękana ziemia serca szuka i pragnie wody.

Obraz 6: Ps. 119,103

Słowo Boże jest jak MIÓD.

Słowo słodkie pociesza w próbie i trudnej sytuacji.

Nauka czytania dla małych dzieci: na kruchych ciastkach miodem wypisz krótki tekst biblijny.

Miód osładza życie. Słowo jest słodkie.

Słowo jest odpowiedzią na nasze zgorzknienie. Jesteśmy zgorzkniali, bo nie żywimy się słowem.

Zgorzknienie pojawia się gdy nie ma słowa.

Obraz 7: Łk 8,11

Słowo jest jak ZIARNO.

Wielka moc jest zakodowana w ziarnie. Trawa przebija asfalt. Rosnąca roślina na małej ilości ziemi z czasem rozbija skałę.

Uwaga końcowa:

Apokalipsa: Jan spożył Księgę. W ustach miał słodki i gorzki smak. Obrazy określające Słowo są ograniczone i nie oddają pełnej złożoności Słowa.

Mała grupa:

Które z tych obrazów przemawiają do mnie najbardziej?

Które z tych obrazów przemawiają najmniej?

Homilia z Eucharystii (środa)

Choroby duchowe

Jeśli chcesz iść za Jezusem – poznaj sam siebie. Spójrz w całej prawdzie na siebie.

Słowo Boże mówi: jesteśmy świętymi, ale jednocześnie jesteśmy w drodze. Nasze życie naznaczone jest grzechem. Doświadczamy grzechu i jego skutków: chorób duchowych.

Choroba pierwsza: lenistwo duchowe.

Lenistwo duchowe ściśle wiąże się ze smutkiem. Od smutku się ucieka w stronę grzechu: łakomstwo, cudzołóstwo, próżna sława (rekordy). Człowiek **pociechy**. Niestety pociecha wynikająca z grzechu trwa krótko i wymaga nowych bodźców.

Lenistwo ostatecznie rodzi **rozpacz** i **brak nadziei**. Pragnę śmierci. A Bóg nie może nam wtedy pomóc.

Co może obudzić człowieka z lenistwa duchowego?

- Codzienna modlitwa (15-60 min)
- Czytanie Biblii
- Post,

Problem pojawia się, gdy tak łatwo się zwalniamy z tych zobowiązań (życie to modlitwa itd.)

Lenistwo sprawia, że wszystko jest szare, obojętne, apatyczne, przeciętne.

Na lenistwo nie ma jednego lekarstwa. Podstawowe: to **wzajemna zachęta**. Zachęcajmy się **Słowem Bożym**. Zachęcajmy się do czynienia **dobra**.

Przeciwieństwem lenistwa jest **wytrwałość**. Wytrwały uparcie i konsekwentnie dąży do celu (notabene jedną z zasad rozeznania duchowego jest czas).

Synonim zdrowia – radość z tego co prozaiczne, wynikająca ze zdumienia, że trawa jest zielona, dzień był udany, żona czeka.

Bądźmy czujni. Jesteśmy w drodze.

Katecheza 2: Skutki pracy Słowa Bożego

7 to doskonała cyfra biblijna. Zrozumienie Słowa wymaga wejścia w świat symboliki.

Słowo Boże chwyta nas, a nie my słowo.

7 skutków działania Słowa Bożego.

Skutek 1: J 1,1-2

Słowo Pana STWARZA. Słowo jest stwórcze.

Stworzenie świata opiera się na słowie. Na początku każdej rzeczy jest Słowo. Bóg nie jest mechanikiem pracującym w milczeniu. Bóg wypowiada kolejne słowa i na pojawiają się góry, woda itd. .Ale nie tylko. Jego Słowo stwarza także pokój, radość, rodzi nadzieję.

Bóg podtrzymuje to co stworzył. Nie jest wielkim Stwórcą, który po dziele stworzenia zostawia świat samemu sobie i nie jest zainteresowany tym co się dzieje. Patrz: Hbr 1,3; Rz. 4,17.

Bóg podtrzymuje świat. Jest stale obecny.

Słowo przygotowuje nas na przyjęcie Ciała i Krwi Pańskiej. Dynamiki Eucharystii: Liturgia Słowa etapem do Liturgii Eucharystii.

Skutek 2: Hbr 4,12-13

Słowo DZIELI.

Głoszeniu Słowa towarzyszy podział. Nie można głosić Słowa, które zadowoli wszystkich. To przestaje być wtedy Słowo Boga.

Nowotestamentalne przykłady podziału wśród słuchaczy:

Kiedy Jezus naucza spotyka się z dwoma skrajnymi reakcjami:

Ręce wzniesione w dziękczynieniu

Ręce wzniesione z kamieniami aby zabić

Jezus mógł mieć trzynastego apostoła/ucznia => bogatego młodzieńca. Z jego możliwościami finansowymi i dobrym sercem logistyka i aprowizacja całej grupy byłaby rozwiązane. Jezus niestety mówi jedno słowo więcej. Idź sprzedaj co masz i chodź za mną. Młodzieniec odchodzi zasmucony. Nie dołącza do grona uczniów.

Jezus na krzyżu: jeden łotr mówi Mu TAK, drugi mówi NIE.

Powstanie pierwszej gminy chrześcijańskiej po kazaniu Piotra. Tłum jest podzielony.

Słowo Boga najpierw wywołuje podział w naszym sercu.

Skutek 3: Mdr. 16,12; 1 Kor 1,21

Słowo ZBAWIA i UZDRAWIA

Uzdrowia w sensie szerokim (tak jak zbawia).

Uzdrowienie sługi Setnika z Kafarnaum. On jako żołnierz wie, że Słowo ma moc i siłę sprawczą. Dlatego prosi Jezusa aby wypowiedział Słowo. Nie musi przychodzić, dotykać, hipnotyzować itd. Wystarczy Słowo.

W Słowie spotykam Jezusa.

Słowo wzywa: ono nie jest tylko nośnikiem informacji. Słowo wzywa do wiary, nawrócenia, do tego abym został zbawiony.

Skutek 4: Rz. 10,17

Słowo NAWRACA i BUDUJE WIARĘ.

Wiara rodzi się z przepowiadania. Jeśli Kościół nie naucza Słowa wiara obumiera. Wierźcie w Ewangelię, wierźcie słowu któreście słyszeli – wzywa Marek w swojej ewangelii.

Zacheusz, kobieta przyłapana na cudzołóstwie to przykłady pięknych odpowiedzi człowieka na Słowo. Paweł pod Damaszkiem zostaje przemieniony przez Słowo.

Z praktyki duszpasterskiej: czeski biznesmen, wiele podróżujący. Głoszone jest mu słowo. Sam zaczął czytać Słowo. Mówi, że zmieniają się jego pragnienia. Kiedy czyta Biblię, Słowo prowadzi go do **rachunku sumienia** (mimo, że nie było to przedmiotem nauczania). Odkrył nowe źródło szczęścia.

Skutek 5: Ef 1,13

Słowo daje DUCHA ŚWIĘTEGO

Napełnienie Duch Świętym następuje w czasie lektury Słowa.

Skutek 6: Dz. 2, 41-42

Słowo tworzy WSPÓLNOTĘ

W czasie głoszenia Słowa w sercach słuchaczy rodzą się pytania (Piotr nauczający po Zesłaniu DŚ): co mamy robić? Nawróćcie się.

Wspólnota Kościoła nie rodzi się z dekretu, ale z głoszenia Słowa.

Kościół służy Słowu Bożemu. Nie jest ponad Słowem.

Skutek 7: J 6,69

Słowo daje ŻYCIE WIECZNE

Słowo to paszport do życia wiecznego.

Mała grupa:

1. Co by się zmieniło Twoim życiu bez Biblii?
2. Gdyby Biblia umiała mówić co by Ci powiedziała?

Homilia z Eucharystii (czwartek)

Jezus to pokorny sługa Boga.

Pokora to prawda o nas. Jezus pokornie przekonuje swoich słuchaczy, że jest Synem Bożym (o tym, że jest człowiekiem nie musiał, ponieważ było to oczywiste dla każdego)

Jezus żyje w prawdzie: w prawdzie swojego posłannictwa.

Do Jerozolimy wjeżdża na ośleciu (zwierze powszechnie używane. Synonim powszechności) a nie na koniu (synonim władzy i siły).

Przeciwieństwem pokory jest pycha. Pycha jest pożywną glebą dla innych chorób duchowych.

Pycha jest Królową, ponieważ rozkazuje. Rozkazuje np. Bogu aby służył człowiekowi.

Pokora dziękuje i cieszy się z tego co otrzymuje od Boga.

Człowiek w Raju chce być jak Bóg. Chce być kimś, kim faktycznie nie jest. Pycha jest nieposłuszeństwem Bogu. Człowiek pyszny twierdzi, że wszystko zawdzięcza sobie.

Problemem faryzeuszy była taka postawa serca: wszystko mam dzięki swojej pracy. Także dary duchowe, które ofiarowuje Bogu. Mimo zasług (utrzymanie Słowa, spisanie zasad jego kopiowania) Jezus odrzuca tę postawę serca.

Pokora to lekarstwo na pychę. Dziękuje za wszystko. Szczególnie za upokorzenia, bo wtedy zmieniam się w nowego człowieka.

Czy posiadam umiejętność śmiania się z siebie? Kiedy coś się nie udaje powiedz sobie: ale głupi byłem! Nie podziękowano mi za dobrze wykonaną pracę, odczuwam smutek i żal, powiedz sobie 'Ale głupi byłem!'

Pokora: staję w prawdzie przed Bogiem. Mam wielką wartość w Jego oczach, ale wiem że moje serce jest zranione, potrzebuję Bożego prowadzenia.

Dziękujemy za wszystko.

Katecheza 3: Zapowiedzi Jezusa w Starym Testamencie.

Jezus w drodze do Emaus (Łk. 24,13n) rozmawia z uczniami i stawia ich na nogi. Co takiego im mówi? Odpowiedź jest w wersach 25-27.

Jezus wyjaśnia Pisma. Ukazuje sens Starego Testamentu.

ST to stan błogosławiony (ciąża). Oczekujemy na narodziny Jezusa.

Jezus jest kluczem, centrum historii zbawienia.

W ostatecznych czasach Bóg przemówił przez Syna.

Figury Mesjasza w Starym Testamencie.

1. Adam
2. Noe
3. Melchizedek
4. Abraham
5. Izaak
6. Józef
7. Mojżesz
8. Jozue
9. Dawid
10. Salomon
11. Jonasz

Wydarzenia zapowiadające Mesjasza

1. Wyjście z niewoli egipskiej
2. Pascha
3. Baranek Paschalny
4. Arka
5. Manna
6. Przejście przez Morze Czerwone
7. Wąż miedziany

Proroctwa dotyczące Mesjasza

1. Protoewangelia: Rdz. 3,15
2. Natan i Dawid: 2 Sm 7, 11-16 (Potomek Dawida, Mesjasz zbuduje Mi świątynię)
3. Pasterz Mi 5, 1-3
4. Prorok Pwt. 18,15
5. Kapłan Ps. 2,7
6. Syn Dawida Ps. 110,1
7. Król Za 9,9
8. Wylanie DŚ JI 3, 1-5
9. Kamień węgielny Ps. 118, 22-23
10. Zmartwychwstanie Ps. 16,10

11. Izajasz: największy prorok

- Narodzenie, Bóg z nami Iz. 7,14
- Tytuły Mesjasza Iz. 9,1-6
- Pełen DŚ Iz. 11,14
- Posługa Galilei Iz. 8,23n
- Posłannictwo Iz. 61,1-2
- Zwycięstwo śmierci Iz. 52-53

Homilia z Eucharystii (piątek)

Doświadczenie miłości Boga w naszym życiu.

- Generalnie w życiu jest pod górkę.
- Każda trudność jest szansą aby wzrastać i doświadczać Bożej miłości. Przez drogę krzyża wchodzimy w coraz głębszą relację miłości
- Nie oczekujemy, że będzie lekko. Stan walki, napięcia jest normą

Katecheza 4: Pieczęcie broniące dostępu do Słowa Bożego.

Kontynuujemy drogę do Emaus.

Czy łatwo jest zrozumieć Biblię?

- Wielość wątków
- Sprzeczności
- Kontekst kulturowy, obyczajowy
- Różnice w myśleniu biblijnym i współczesnym europejskim

Ile czasu codziennie poświęcam lekturze Biblii?

Avicenna, arabski filozof po 40 razach przeczytania Metafizyki Arystotelesa pojął o co chodzi autorowi.

Ap. 5,1-5

- Księgę trzeba otworzyć
- Trzeba złamać pieczęcie

Pieczęć 1

Biblia jest napisana przez ludzi. Używa słów używanych przez ludzi.

Nasz mowa i zakres pojęciowy słów jest ograniczony.

‘Bóg jest Ojcem’ podaje Biblia.

Jak te słowa będzie rozumiało dziecko, którego ojciec zostawił lub porzucił.

‘Bóg jest doskonały’

Ale jak jest doskonały? Jak JP II, Matka Teresa? A może tak doskonały jak doskonale zorganizowana praca w naszym biurze? Św. Tomasz z Akwinu pod koniec swojego życia, po objawieniu Anioła doszedł do wniosku, że to co napisał to słoma.

Jest przepaść między Słowem Boga a słowem człowieka.

Pieczęć 2

Rzeczywistość biblijna spisana została po pewnym czasie (różnica czasowa pomiędzy wydarzeniem biblijnym a jego spisaniem)

Wydarzenie biblijne ----- upływ czasu ----- spisanie je w Biblii

Abraham (XVIII – XVII wiek) ----- pismo hebrajskie powstaje w X wieku
Śmierć Jezusa ----- Ewangelię i pisma np Pawła powstają
30-90 lat później

Wydarzenie biblijne ----- opis autora 1
----- opis autora 2
----- opis autora 3

Opisy będą miały różne odcienie

Pieczęć 3

Mentalność człowieka Biblii jest inna niż współczesna mentalność

Mentalność wschodu: ważna jest symbolika
Mentalność Europy: racjonalność
                                    Konceptualność

Jezus na krzyżu mówi 'Pragnę'
Człowiek współczesny myśli tylko o piciu
Człowiek wschodu dodaje PRAGNĘ zbawienia świata.

Symbolika liczb:

- Ap. 7,4 => 144'000 zbawionych
- 12 – to pełnia. 12 znaczy cały Izrael.
- 1'000 – znaczy dużo
- 10'000 – to maksymalnie duża liczba jaką posługiwano się w czasach Jezusa.

- Więc 12 x 12 x 1'000 = 144'000 oznacza mnóstwo zbawionych.

Symbolika Bramy

- Jezus mówi o sobie, że jest Bramą.
- Ale jaka to jest brama? Trzeba wiedzieć jak wyglądała brama pasterska do której odwołuje się Jezus. Brama była umieszczona pomiędzy żywopłotami. Przy bramie leżał/stał pasterz. Nikt ani nic nie mogło wejść do środka bez wiedzy pasterza.

Czytając Biblię możesz:

- Pływać po jej powierzchni

- Schodzić do głębi (rozumiesz wtedy myślenie biblijne)

Pieczęć 4. Stopniowanie objawienia.

Stopniowo Bóg objawia swoje oblicze.

Przykłady

1. Wielożeństwo (Abraham) => Monogamia (Jezus)
2. Relacje między ludźmi:
  - Rdz. 4, 23-24. Prawo zwielokrotnionej zemsty obowiązującej wśród ludów
  - Wj. 21,24-25. Zasada równowagi: oko za oko, ząb za ząb
  - Kpł. 19, 17-18. Pierwsza zasada miłości. Pojęcie bliźniego. Miłość zamyka się w obrębie swojego ludu (kto jest moim bliźnim, pytanie faryzeuszów do Jezusa)
  - J 13, 34. Zasada bezinteresownej miłości obejmującej wszystkich ludzi. Kochajcie drugiego tak jak Ja was umiłowalem.

Bóg stopniowo wychowuje swój lud.

Pieczęć 5. Autor i adresat tekstu

Kto napisał i do **kogo** napisał?

Różni autorzy:

- Izajasz – z rodziny książęcej
- Amos – pasterz
- Marek – używa tylko pięciu czasowników
- Łukasz – lekarz, badacz źródeł (typ kronikarza?)

Różni adresaci:

- Mateusz – do Żydów
- Łukasz – do poganina

Pieczęć 6 Słowem Bożym trzeba żyć.

Sama wiedza nie wystarczy. Słowo Boże trzeba doświadczyć w swoim życiu.

Nie jest problemem to czego nie rozumiesz. Problem jest jak żyć na co dzień tym co rozumiesz ze Słowa.

Biblia tłumaczy się sama.

Pieczęć 7 Duch Święty

On przygotowuje nasze serca na spotkanie ze Słowem. On je zmienia. On uzdalnia głębię naszego serca na przyjęcie słowa.

Homilia z Eucharystii (sobota)

Zmartwychwstanie Jezusa możemy rozpatrywać w ujęciu:

- Historycznym
- Apologetycznym

To są ważne wymiary. Ale nie możemy zapominać o najważniejszym: Jezus Zmartwychwstał i Żyje.

Biblia opisując śmierć i zmartwychwstanie używa dwu czasów:

- Na opis śmierci, stwierdzenia, że umarł: czas przeszły dokonany
- Na opis Zmartwychwstania: czas przeszły niedokonany

Oznacza to, że w języku polskim fakt Zmartwychwstania oddają znacznie lepiej dwa słowa: **Zmartwychwstał i Żyje**.

Jezus żyje w Eucharystii. Spotykamy się z żywym a nie umarłym Chrystusem. Eucharystia to stypa pogrzebowa.

Jezus żyje w drugim człowieku:

- Maria Magdalena rozpoznała go w ogrodniku
- Uczniowie w drodze do Emaus rozpoznali go w podróżniku

Katecheza 5: 7 przykazań dotyczących Biblii

Przykazanie 1

Ap 1,3 Błogosławiony, który czyta i słucha

Biblie należy czytać, ponieważ jest to tekst. W pierwszej kolejności należy ją czytać a nie studiować.

Konstytucja 'Dei Verbum' mówi: Kościół stał medytuje i czyta Pismo..

- Jak czytać? Dobrze na **głos**. Słyszemy je wtedy. W zakonach kontemplacyjnych Słowo czyta się głośno (doświadczenie ojców pustyni, św. Hieronim, św. Grzegorz). Biblia powinna stać się tkanką naszego życia.

Kiedy czytam słowo głośno, wtedy je słucham. Judaizm to religia słuchania. Najpiękniejsza modlitwa Izraela to 'Szema Izrael' – Słuchaj Izraelu.

Argument antropologiczny za czytaniem głośno: mamy dwoje uszu i jedno usta.

Słowo czytamy spokojnie, słowo po słowie. Brak zrozumienia nas nie zniechęca.

Przykazanie 2

J 20, 30-31. Słowu Bożemu **WIERZĘ**.

Pierwszą odpowiedzią na czytane słowo to odpowiedź WIARY. Dynamika liturgii: po czytaniach biblijnych oraz homilii następuje wyznanie wiary.

Wierzę we wszystko co mówi Bóg. Nie zawsze wszystko rozumiem. Nie ja pierwszy zresztą. Jezus mówi do uczniów 'O jak nierozumni jesteście'. Czy apostołowie, Maria Magdalena i inni zawsze wszystko rozumieli? Pierwszą herezją, trwającą zresztą do dziś jest gnoza, która kładzie kluczowy akcent na zrozumienie. Wiesz, więc jesteś wtajemniczony, wybrany.

Jezus przede wszystkim wzywa do wiary. Zrozumienie przychodzi później.

Dz 15,7 – wypowiedź Piotra. Głosi słowa i słuchacze UWIERZYLI.

Przykazanie 3

Łk 1,1-4 Słowo Boże się **studiuje**.

Łukasz daje jasną wskazówkę, że Słowo należy studiować. Łukasz studiuje dostępne zbiory wypowiedzi, słowa Jezusa.

Uwięziony Paweł prosi o trzy rzeczy w czasie swojego uwięzienia przed śmiercią:
2 Tm. 3, 14-15:

- Stary płaszcz
- Przybycia Marka, którego zranił w czasie pierwszej podróży misyjnej i chciał się z nim pojednać przed śmiercią
- Przyniesienie mi zwoje – on, który znał wiele tekstów na pamięć, pobierał nauki u Gamaliela, nauczał przez całe życie – prosi o przyniesienie Księgi. Jak bardzo ukochał słowo! Jak bardzo je przeniknął.

Uczeń Tymoteusz: od lat niemowlęcych znał Pisma. On je dostawał w raz z mlekiem matki.

Studiowaniu Pisma pomaga:

- Komentarz biblijny
- Słownik/encyklopedia biblijna
- Atlas biblijny

Dz. 17,11 – codziennie **badali** Pisma. Rozumienie to dobra rzecz.

Prawdziwe studium nie sprzeciwia się wierze. Dorobek biblistów jest nie oceniony w studium Pisma. Korzystamy z owoców ich pracy.

Przykazanie 4,

Słowem Boże **prowadzi do modlitwy**

Kol 3,16. Słowo niech w Was przebywa. Studiowanie Słowa prowadzi do modlitwy. Kiedy zaczynamy naszą drogę wiary to najpierw modlimy się Słowem. Rozumienie przychodzi w drugim kroku.

Dynamika liturgii:

- Czytanie pierwsze, a po nim następuje
- Psalm responsoryjny (responsorium, czyli odpowiedź). Odpowiadam modlitwa na usłyszane Słowo.

Przykazanie 5

Pwt 6, 4-9 Słowa **uczę się na pamięć**

'Szema Izrael'. Słowo jest zawsze przy mnie obecne jeśli umiem je na pamięć. Ojcowie Pustyni uczyli się go w rytm kroków, głośno recytując.

Przykazanie 6

Jk 1,21-24. Słowem się **żyje**. Słowo to lustro, w którym się codziennie przeglądam. Utożsamiam się z ludźmi Biblii, wydarzeniami, czasami ze zwierzętami (np.: oślica Balaama).

Nic nas nie może powalić w życiu, ponieważ jesteśmy zakorzenieni w Słowie.

Przykazanie 7

Mk 16,15 Słowo się **głosi**.

Boża pedagogika objawia się w kolejnych krokach

- Czytasz i słuchasz
- Wierzysz
- Studiujesz
- Modlisz się
- Uczysz się
- Żyjesz
- Głosisz

Mała grupa:

Których z tych przykazań zaniedbuję w swoim życiu?

Nauczę się na pamięć:

- Pwt 30,11-14
- Nh 8,1-3;8-12
- Pwt 6,4-6
- Ps 119, 9-16
- Jr 20, 7-9
- Ez 2,8;3,1-4
- Am 8,11
- Łk 2,51
- J 8,31
- J 1,1-2
- J 1,14
- J 1,16-18
- Mk 16,15
- Jk 1,22-25
- 1 Tes 2,13

- 2 Tm 3,16-17

Katecheza 6: dane metryczne Biblii

Miejsce urodzenia Biblii?

- Środowisko semickie (język hebrajski): Palestyna
- Środowisko hellenistyczne (greka)

Czas urodzenia Biblii?

- Najpierw przekaz ustny (około 800 lat)
- Pierwsze spisane teksty w momencie ukształtowania się języka hebrajskiego – X wiek przed Chrystusem
- Ostatnie księgi – Nowy Testament, I wiek po Chrystusie

Jakim językiem spisano Biblię?

- Hebrajski (bardzo szybko stał się językiem liturgicznym). Około VI wieku przed Chrystusem rozwinął się aramejski. To ludowa, uproszczona wersja hebrajskiego. W czasach Jezusa posługiwano się aramejskim. W liturgii natomiast używano hebrajskiego.
- Grecki – napisano cały NT oraz kilka ksiąg ST. Nie była to greka klasyczna. Raczej o charakterze popularnym, używanym wtedy dialekcie
- Język Ducha Świętego – DŚ każdemu tłumaczy, kto sięga po Słowo.

Kim byli rodzice Biblii?

- Bóg – 2 P. 1,20-21
- Człowiek pod natchnieniem Ducha Świętego

Ile jest ksiąg Biblii?

- Stary Testament: 46
- Nowy Testament: 27
- Razem: 73

Jak ustalano KANON ksiąg biblijnych?

KANON, czyli reguła. Nie wszystkie księgi powstały z inspiracji DŚ. Tylko 73 księgi są uznane jako kanoniczne.

W czasach Jezusa:

- 1'500'000 Żydów żyło w Palestynie (39 ksiąg spisanych po hebrajsku)
- 6'000'000 Żydów żyło w diasporze (46 ksiąg, z których część była napisana po grecku)

Kiedy pojawia się chrześcijaństwo, Żydzi w 95 roku decydują, że tylko księgi hebrajskie są wliczone do Kanonu ksiąg świętych.

Chrześcijanie (Kościoł) bardzo szybko rozeznali, które księgi są kanoniczne (mimo obecności wielu apokryfów, które same w sobie SA cennym świadectwem mentalności i wyobrażeń piszących oraz świadectwem epoki). Wątpliwości dotyczyły tylko Apokalipsy. Biskupi zebrani na Synodzie (jaki to Synod?) zdecydowali mocą autorytetu nadanego im przez Pana, że Apokalipsa jest tekstem natchnionym.

Problemy zaczęły się w momencie reformacji. Luter do sformułowanej tezy 'Zbawienie tylko przez wiarę' dobierał księgi i uznawał ich kanoniczność (odrzucał wszystkie greckie ST, ponieważ Machabejskie pośrednio sugerowały czyściec oraz w pierwszym kroku odrzucał list św. Jakuba nazywając go tekstem słomianym).

W tej sytuacji na Soborze Trydenckim oficjalnie przyjęto i ogłoszono Kanon ksiąg biblijnych.

Kryteria kanoniczności ksiąg:

1. Autorem ksiąg jest Duch Święty
2. Autorami ksiąg są Apostołowie lub ich bezpośredni uczniowie
3. W księdze nie ma błędów wiary (herezji)
4. Księga uznana jest przez wspólnotę kościoła

'Tekst po kontekstem jest pretekstem'

Konteksty: bliższy, dalszy, innych ksiąg, a nawet całego Pisma

Pismo jest w ścisłej relacji z Kościołem. Nie można zrozumieć Kościoła bez Pisma.

Różne podejścia do życia w zależności od tradycji na przykładzie powszechnego nakazu misyjnego:

- Zielonoświątkowiec: Duch Święty ponagla mnie do głoszenia i przepowiadania Jezusa.
- Baptysta: Słowo Boże mówi mi abym głosi Jezusa
- Katolik: Słowo Boże mówi, DŚ zachęca a wspólnota Kościoła posyła mnie do głoszenia Jezusa

Nie ma Pisma Świętego bez Kościoła (Biblia nie spadła z nieba)

Ale

Nie ma Kościoła bez Pisma.

J 14,6. Ja Jestem Prawdą. Jezus jest centralną postacią Biblii. Biblia przekazuje więc **prawdę zbawczą**.

Biblia nie jest podręcznikiem

- Biologii
- Astronomii
- A nawet w sensie ścisłym historii

Jakkolwiek nie wyklucza to tezy, że są w niej informacje ważne z punktu widzenia biologii, astronomii czy też historii.

Niektórzy nawet twierdzą, że Biblia jest księgą zapowiadającą ewolucję, ponieważ Pan Jezus powiedział 'Zacheuszu zejź z drzewa'. To oczywiście żar, lub przykład interpretacji zdania wyrwanego z kontekstu.

Czytając Biblię należy wziąć pod uwagę jej sens:

- Literalny (dosłowny) – to wierzchołek góry lodowej
- Duchowy (niewidoczny) – to, co ukryte pod wodą.

Małe grupy:

Proszę odczytać sens literalny i duchowy w tekstach:

- Lb 21,9
- Ap 12, 1-8